

מדד הבריאות הפרלמנטרי קובע: לח"כים לא אכפת מהמערכת

המדד של פארמה בחן את פעילות המפלגות בתחום הבריאות ■ המסקנה: רוב המפלגות מזניחות את התחום, וגם אלה שהגיעו לראש המדד לא עושות מספיק

07:45 11.12.2012 מאת: רוני לינדר-גנץ

<< התחושה הרווחת בציבור ובמערכת הבריאות, שלפיה הפוליטיקאים בישראל "לא סופרים" את תחום הבריאות מקבלת חיזוק: מדד חדש שבדק את העשייה הפרלמנטרית של המפלגות בקדנציה האחרונה מגלה כי חוב המכריע של המפלגות השונות בישראל מזניחות את התחום.

חוב המפלגות קיבלו ציונים נמוכים ביותר במדד ולא הגיעו אפילו למחצית מהדירוג המקסימלי שנקבע בו - חמש נקודות. מרצ היא המפלגה שקיבלה את הדירוג הגבוה ביותר, עם 3.12 נקודות, אחריה חד"ש עם 2.5 נקודות מתוך חמש. שלוש המפלגות הבאות - קדימה, העבודה וש"ס - מדורגות אמנם במקומות גבוהים ברשימה, אך הציונים שהן משיגות נמוכים ביותר: 1.54, 1.78 ו-1.5 בהתאמה. שאר המפלגות מדשדשות מאחור עם ציונים נמוכים ביותר. גם יהדות התורה, מפלגתו של סגן שר הבריאות יעקב ליצמן, מקבלת ציון נמוך ביותר של 0.8 בלבד מתוך חמש. מפלגת השלטון, הליכוד, נמצאת במקום השלישי מהסוף עם ציון מביך של 0.32 נקודות. את הרשימה חותמות מפלגת העצמאות (0.27) ובל"ד (0.22).

את המדד יצרה פארמה - ארגון הגג של חברות התרופות הרב לאומיות בישראל, שגם מימנה אותו. על הביצוע בפועל הופקד פרופ' מאיר פוגטש, ראש החוג למינהל מערכות בריאות בבית הספר לבריאות הציבור באוניברסיטת חיפה. המדד שיצר פוגטש מורכב מארבעה מרכיבים אובייקטיביים שניתנים לכימות ולמידה: הראשון הוא מצע המפלגה (נקודה אחת): האם קיימת התייחסות לבריאות, ואם כן - עד כמה ההתייחסות מעמיקה ומהותית. המרכיב השני הוא ייצוג פרלמנטרי (נקודה אחת) - עד כמה חברי הכנסת מטעם המפלגה השתתפו בשדולות הבריאות השונות, בוועדת העבודה והרווחה והבריאות או בוועדות המשנה.

המרכיב השלישי ובעל המשקל הגדול יותר (שתי נקודות) הוא פעילות חקיקתית: אילו הצעות חוק בתחום הבריאות יזם או הגיש כל חבר כנסת, והמרכיב הרביעי בוחן אילו חברי כנסת מטעם המפלגה היו פעילים במיוחד בתחום הבריאות בכנסת.

הממצאים עברו התאמה ושקלול לגודל המפלגה, לפיכך, מפלגת קדימה למשל, שבה חברה ח"כ רחל אדטו הפעילה מאוד בנושאי בריאות, ומשמשת יו"ר שדולת הבריאות בכנסת וחברת ועדת העבודה, הרווחה והבריאות, דורגה רק במקום שלישי, עם ציון של 1.78 נקודות מתוך חמש בלבד.

לראות את תקציב הבריאות כהשקעה

מעניין לבחון גם שתי מפלגות גדולות נוספות: העבודה והליכוד. הליכוד, מפלגת השלטון, קיבלה ציון 0 במרכיב המצע. במלים אחרות, אין כל אזכור לנושא

הבריאות במצע של המפלגה. גם במרכיב של "כוכב בריאות" קיבלה מפלגת הליכוד ציון 0, ובשאר הפרמטרים רסיסי נקודות. מפלגת העבודה, מפלגה סוציאל-דמוקרטית שנושא הבריאות אמור להיות נטוע עמוק באג'נדה החברתית שלה, לא סיפקה אפילו חבר כנסת אחד שניתן להגדיר כ"כוכב בריאות" - חבר כנסת שפועל רבות בתחום. למעט התייחסות לבריאות במצע (ציון 1 מתוך 1) גם היא קיבלה ציונים נמוכים מאוד בשאר הפרמטרים. גם המפלגות הדתיות - ש"ס, הבית היהודי ויהדות התורה - קיבלו ציונים נמוכים שמעידים על חוסר עניין כללי בנושא הבריאות.

הממצאים, אומר פוגטש, הפתיעו אף אותו: "לא רק שאף מפלגה לא 'מככבת' באופן יוצא דופן, אלא שהמפלגות הגדולות לא מייחסות חשיבות רבה לתחום הבריאות, וזה חבל מאוד כי הן אלה שבכוחן לשנות ולהשפיע", אומר פוגטש. "אין ספק שמבחינה פוליטית הבריאות נמצאת במקום מאוד נמוך באג'נדה, למחת חשיבותה הרבה לציבור. זה מתחבר לפרדוקס נוסף: סקרי דעת קהל מצאו שהציבור סבור שנושא הבריאות צריך להיות במקום 1-3 באג'נדה של המפלגות, אך מנגד התייחסות לתחום לא משפיעה על אופן ההצבעה בבחירות", הוסיף.

בפארמה ישראל אומרים כי "המדד לא נועד לשפוט או לדרג את חברי הכנסת או המפלגות, אלא תפקידו לבחון את מידת ההשקעה בבריאות, מתוך ניתוח פעילותן של בית המחוקקים. המדד משקף את רמת השיח הציבורי ודרך קבלת ההחלטות בתחום הבריאות דרך העשייה הפרלמנטרית".

לדברי מנכ"ל פארמה, גיא גורצקי, "התוצאות מעידות בבירור כי הבריאות בולטת בהיעדרה מהשיח הציבורי-פוליטי, ומאששת את העובדה שהבריאות לא נתפשת כנושא משמעותי, ולא כנושא שנתפש בעיני נבחריו הציבור כחשוב עבור הבוחרים שלהם. על הפער הזה ניתן אולי ללמוד מהחשיבות שנתנה המחאה החברתית לאי-הצדק בתחום הבריאות לעומת דו"ח טרכטנברג שכלל עמוד וחצי בלבד בנושא הבריאות".

בארגון אומרים כי ימשיכו לפרסם דו"חות דומים בעתיד, מה שיאפשר להשוות ולבחון אם חלה עלייה או שחיקה של הבריאות בשיח הציבורי ובקידום תחום הבריאות בכנסת. "אנחנו מקווים ששיקוף זה של רמת העשייה הפרלמנטרית בנושא בריאות, יש בכוחו לשנות את המצב הקיים וליצור שינוי תפישתי בקרב מעצבי המדיניות, לפיו ראוי לבחון את תקציב הבריאות כהשקעה שיכולה להעניק ערך רב למשק, ולא רק כהוצאה", אומר גורצקי.
